

Методичні рекомендації щодо викладання географії та економіки у період воєнного стану

Географія

Сучасні події в Україні доводять, що загальними знаннями з географії повинна володіти кожна людина. У нашому сьогоденні ми зіткнулись із ситуаціями при певних умовах, коли на певній території зникає або недосяжний мобільний та супутниковий зв'язок, відповідно практичні навички з топографії та картографії є обов'язковими. Зокрема, знання топографії дають можливість вивчати місцевість з метою врахування її властивостей та характеристик. В умовах війн та воєнних конфліктів значення місцевості як елемента бойової обстановки зростає особливо у зв'язку з тим, що вона значною мірою, визначає можливості захисту від ядерної, високоточної зброї та звичайних засобів ураження. Вміле використання місцевості забезпечує своєчасне і ефективне виконання заходів захисту від засобів ураження.

Вимогою часу є також формування у здобувачів освіти медіаграмотності. Зробити уроки більш цікавими для учнів, розвивати в них не лише предметні компетентності, а й медіаграмотність допоможе посібник: Медіаграмотність на заняттях з географії. Навчальне видання / Філончук Зоя // За редакцією Волошенюк О., Іванова В. – Київ: АУП, ЦВП, 2020. – 73 с., іл. У посібнику приділено увагу питанням методики впровадження навчання з медіаграмотності та розміщено численні моделі завдань, що можуть бути використані під час занять із географії (<https://www.aup.com.ua/mediagramotnist-na-zanyattyakh-z-geogr/>).

В умовах сьогодення головним інструментом забезпечення навчання географії має стати також наскрізне застосування в освітньому процесі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ): мультимедійні презентації, інтерактивні дошки, електронні словники, довідники, енциклопедії та ін. засоби навчання, аудіо-, відеотехніка, Інтернет-ресурси і т. п. Учитель вибирає серед описаних у методичній літературі технологій і методів той, який органічно поєднується з особливостями змісту теми, що вивчається, індивідуальними особливостями учнів та їх підготовкою.

Зверніть увагу. Запроваджено відповідний поняттєво-термінологічний апарат сучасної європейської суспільної географії. Для кращого розуміння всіх термінів і понять сучасної суспільної географії радимо користуватись єдиним в Україні безкоштовним спеціалізованим науковим словником (режим доступу: <https://geohub.org.ua/geography>).

Важливим залишається питання – робота з комп'ютерними симуляціями та імітаційними параметризованими моделями, потрібно готуватися до роботи з такими завданнями за допомогою геосервісів (Wikimapia (<http://wikimapia.org/>); Google Maps (<https://www.google.com/maps>); Google Earth (<https://earth.google.com/web/>) та ін), що надають інструменти для роботи з географічними даними та дозволяють користувачеві ознайомлюватися з різними країнами світу і навіть віртуально подорожувати.

Доцільно скористатися посиланням на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інші джерела:

- ✓ Географіка. Географічний портал. – Режим доступу: http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/metodika_vikladannja_geografiji/35

Враховуючи умови дистанційного навчання, поточне оцінювання вчителі можуть здійснювати в усній і письмовій формах, застосовуючи такі його види: тестування, практичні, контрольні, діагностичні роботи, дослідницькі та творчі проекти, усні співбесіди та опитування тощо

До більшості розділів курсу запропоновано орієнтовні теми творчого характеру для проведення досліджень. Темі досліджень в усіх курсах можуть бути змінені учителем в рамках відповідної теми. Дослідження, завдання творчого характеру виконуються за бажанням учня і можуть оцінюватися вибірково. Їх рекомендовано виконувати у вигляді презентацій, коротких творів (есе), міні-проектів тощо до виконання яких можна залучати й членів родини учня.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інші джерела:

- ✓ Інтернет на користь: онлайн ресурси для вивчення географії. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/internet-na-koristonlayn-resursi-dlya-vivcheniya-geografi>
- ✓ Всеукраїнська школа онлайн портал.– Режим доступу: <https://lms.e-school.net.ua/>

Зверніть увагу. Розподіл годин за розділами і темами у програмах курсів географії є орієнтовним і може бути змінений вчителем в обсязі до 20% передбаченого програмою часу. Резервну частину навчального часу учитель може використати на свій розсуд, з урахуванням здібностей та навчальних можливостей учнів конкретного класу.

Під час організації освітнього процесу з використанням дистанційних технологій навчання підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове та річне) здійснюватися віддалено, із використанням цифрових технологій для всіх здобувачів освіти, незалежно від форми, за якою вони здобувають освіту (очної (денної та вечірньої), заочної, дистанційної, мережевої, сімейної (домашньої), екстернатної, педагогічного патронажу).

Зверніть увагу. Підсумкова оцінка за семестр виставляється з урахуванням результатів поточного, тематичного оцінювання, оцінювання різних видів мовленнєвої діяльності, отриманих учнями під дистанційного навчання та до його початку. Учні, які не мають результатів поточного оцінювання з об'єктивних причин, можуть бути оцінені за результатами проведення семестрової контрольної роботи.

Економіка

Шкільна економічна освіта представлена двома компонентами. Перший – це формування в учнів системних економічних знань та умінь, що забезпечується вивченням економіки на профільному рівні.

Другий компонент економічної освіти – це формування компетентності підприємливості та фінансової грамотності. Цей напрямок представлено курсами за вибором, що можуть вивчатись у закладі загальної середньої освіти

за наявності належних умов у старшій школі (наказ Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня») (<https://numl.org/.498961>), а також у початковій та базовій школі.

Перший і другий компоненти економічної освіти підтримуються спеціальними курсами, перелік яких подано на офіційному сайті

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://numl.org/.908961>).

Однією з педагогічних умов формування економічної компетентності є використання інноваційних методів навчання, серед яких особливе місце належить інтерактивним.

Цікавими для організації інтерактивної роботи педагогів із учнями на уроках економіки в сучасних умовах цифровізації освіти є такі інтернет ресурси: Inspiration, Plickers, Kahoot, H5PGraasp.

У сучасних реаліях із метою забезпечення якісного виконання освітніх програм в умовах очного та дистанційного навчання пропонується під час календарно-тематичного планування у навчальних програмах і календарно-тематичних планах виділити ключові теми, на яких ґрунтується подальше опрацювання програмового матеріалу. Це дозволить без порушення системи програмових вимог ущільнювати, оптимізувати вивчення предмета економіка, концентрувати увагу на відпрацюванні позицій, що мають забезпечити якісну самостійну роботу учнів в умовах дистанційного навчання.

Зверніть увагу. Розподіл годин за розділами і темами у програмах курсах економіки є орієнтовним і може бути змінений вчителем в обсязі до 20% передбаченого програмою часу. Резервну частину навчального часу учитель може використати на свій розсуд.